

fund, baade offentlige og private, og at Staten støttede de lærde Skoler ud fra den udtrykkelige Motivering, som den ærede Ordfører den Gang fremhævede, at de dannede en Forskole til Universitetet. Med andre Ord, man støttede indtil Dato kun saadanne Skoler af Hensyn til de praktiske Krav, som Livet stillede til Uddannelsen. Nu foregaar imidlertid den „Revolution“, som den ærede Ordfører talte om, idet Staten tager en ny Opgave op, nemlig den at sørge for den højere Almendannelse og derved paatager sig nye Forpligtelser. Det skal jeg ikke udtale mig nærmere om, det har jeg haft Lejlighed til tidligere. Jeg skal blot sige, at jeg havde ikke troet, man fra Folketingets Side saa let var gaaet ind paa denne store, nye Opgave, disse store, nye Forpligtelser. Men det er jo sket i Udvalget, og det skal jeg blot konstatere. Jeg forstaaer godt, at man fra socialdemokratisk Side staaer parat med Regningen og forlanger „Løfterne“ indfrie. Det er naturligt, naar det i Betænkningen udtales fra denne Side, at man navnlig slutter sig til Forslaget, fordi der ved denne Tilknytning gives „Løfter“ om en Fortsættelse af Udviklingen i Retning af Enhedsskolen med de Ofre, som denne maa og vil kræve af Staten. Og jeg gaar altsaa ud fra, at, idet man nu foretager denne Forandring i Statens hele Stilling til det højere Skolevæsen, er man ogsaa beredt til at indfri de Løfter, man i denne Henseende giver.

Det, som jeg finder betænkeligt i Øjeblikket, er den Virkning, Forslaget vil have, paa de forskellige bestaaende Skoleformer. Det er jo den lærde Skole, der herved gøres til Normalskolen, den, som bestemmer, hvorledes Skolevæsenet skal indrettes ned ad. Det er af Hensyn til den, at Melleskolen faar den Form, som den nu skal have, det er for at danne en Forberedelse til den lærde Skole, at den øverste Klasse skæres bort fra de nuværende Realskoler. Det er den lærde Skole, der bliver Hovedsagen, som man skal rette sig efter. Jeg kan derfor godt forstaa, at man fra de andre Skoler er betænkelig, og at man navnlig er det fra Realskolernes Side. Det er kun Realskolerne, der hidtil have klaget. Folkeskolen har i det væsent-

lige hidtil tiet. Det er meget naturligt, at det er Realskolerne, der have klaget sig, thi de blive unægtelig underlig behandlet ved dette Forslag. De blive i Virkeligheden ophævede, som de ere nu, og saa er der maaske Haab for dem om, at de kunne opstaa i en anden Skikkelse. Men hvordan denne Omdannelse vil virke paa dem, vil jo først Fremtiden vise. Nu have Realskolerne deres Hovedbetydning i at forberede til Præliminæreksamen, der i vort Samfund er bleven en Betingelse for en hel Mængde Stillinger. Man synes i Udvalget væsentlig at tænke paa de offentlige Stillinger, for hvilke den er en Betingelse. Men det er jo en bekendt Sag, at det ingenlunde gælder om offentlige Stillinger alene. Der er en stor Mængde private Stillinger, hvor Livet efterhaanden har ført til, at den store Præliminæreksamen er bleven en Betingelse. Nu afskaffer man denne Eksamen. Man afskaffer det Maal, som Realskolerne hidtil have haft at stræbe efter, og sætter i Stedet for den en Skole med en Slutning, der ikke giver Adgang til noget som helst undtagen til at komme ind i en lærd Skole. Derved har man i Virkeligheden, saa vidt jeg kan skønne, taget Grundlaget bort fra Realskolerne. Og det strider i hvert Fald mod den Stilling, som Folketinget indtog i Fjor. Den Lov, vi i Fjor gav om Realskolerne, blev ganske særlig begrundet ved, at disse Skoler, som det hedder i Betænkningen, kunde slet ikke undværes, saa længe den almindelige Forberedelseseksamen, altsaa den store Præliminæreksamen, blev opretholdt og krævedes af Staten ved Besættelsen af mangfoldige attraaede Stillinger eller som Forberedelse til videregaende Studier. Saaledes hedder det i Betænkningen. Derimod var man imod, at Realskolerne vare Børneskoler, og sagde, at fra det Synspunkt set vare de meget uheldige. De vilde vanskeligt blive selvstændige Skoler uden Indflydelse af uvedkommende Formaal. Deres Børneafdelinger vilde mest blive Forskoler for de egentlige Realklasser. De vilde vanskeliggøre Folkeskolens Arbejde for at blive en virkelig Fællesskole derved, at Realskolerne vilde drage en Del af Børnene over i deres Barneklasser. Der var allerede en Fare derfor paa Landet. Kommunens Folke-